

Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 18.02.25

Om leksikonet: https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/om_leksikonet.pdf

Bibliografi

Fra gresk: “bok-skriving”. En bibliografi er en oversikt/fortegnelse over dokumenter, altså en registrering av bestemte tekster eller andre dokumenter.

Et verk som inneholder ei liste eller en annen oversikt over bøker og artikler som dreier seg om et bestemt emne, er skrevet av samme forfatter, eller lignende. Kan være på papir, på cd-rom, som database på Internett osv. Inkluderer ofte opplysninger om ulike utgaver av publikasjonene.

Hensikten med en bibliografi er å beskrive og/eller klassifisere en rekke skrifter og andre verk om et emne, et forfatterskap osv. Det oppgis forfatter, tittel, publiseringssted, når verket ble publisert, sidetall m.m.

De som lager en bibliografi må bestemme informasjonsnivået den skal ha, dvs. hvilket nivå at detaljer som skal være med. Hver innførsel kan ha forskjellige såkalte annotasjoner. Dette er opplysninger og tilføyelser som kan dreie seg om dokumentenes innhold, eventuelt også vurderinger av innholdet.

Dokumentene som blir inkludert i bibliografien kan være avgrenset til bestemte typer publikasjoner, dokumenttyper eller medier. De kan være avgrenset av språk, geografi eller historisk periode. Alt som tas med i en bibliografi er bestemt ut fra visse utvalgs-kriterier (eller seleksjonskriterier).

En bibliografi er “[s]trictly speaking, a systematic list or enumeration of written works by a specific author or on a given subject, or that share one or more common characteristics (language, form, period, place of publication, etc.). When a bibliography is about a person, the subject is the bibliographee. A bibliography may be comprehensive or selective. Long bibliographies may be published serially or in book form. The person responsible for compiling a bibliography is the bibliographer. The Reference and User Services Association (RUSA) of the American Library Association has developed Guidelines for the Preparation of a Bibliography. Bibliographies are indexed by subject in Bibliographic Index: A Cumulative Bibliography of Bibliographies, published by H.W. Wilson. [...] Also refers to the art and practice of describing books, with particular reference to their authorship, publication, physical form, and literary content. See also: analytical

bibliography, annotated bibliography, biobibliography, current bibliography, degressive bibliography, national bibliography, period bibliography, retrospective bibliography, and selective bibliography.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Bibliografier over tidsskrifter kan inneholde oversikt over alt som har blitt publisert der.

Det har blitt utgitt bibliografier for oversatt litteratur, f.eks. en svært omfattende bibliografi over tyske bøker som er oversatt fra fransk (1950-53, 6 bind). Dette verket ble utgitt av H. Fromm og inneholder 29.000 referanser (Chevrel 1997 s. 15).

Bibliografisk kontroll omfatter “all the activities involved in creating, organizing, managing, and maintaining the file of bibliographic records representing the items held in a library or archival collection, or the sources listed in an index or database, to facilitate access to the information contained in them. Bibliographic control includes the standardization of bibliographic description and subject access by means of uniform catalog code, classification systems, name authorities, and preferred headings; the creation and maintenance of catalogs, union lists, and finding aids; and the provision of physical access to the items in the collection.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

“Bibliographic description” omfatter “all the elements of data necessary to conclusively identify a specific document, presented in some form of record. In library cataloging, the detailed description of a copy of a specific edition of a work intended to identify and distinguish it from other works by the same author, of the same title, or on the same subject. In AACR2 [katalogiseringssystem], the bibliographic record representing an item in the catalog includes the following standard areas of description: title and statement of responsibility (author, editor, composer, etc.), edition, material specific details, details of publication and distribution, physical description, series, notes, and standard number and terms of availability (ISBN, ISSN, price).” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

En “ideal copy” er, “[i]n analytical bibliography, a detailed description of the most perfect copy of the first impression of an edition, based on close inspection of as many copies as possible, to which all other copies of the same impression, and any subsequent impressions, are compared in determining issue and state (adapted from The ALA Glossary of Library and Information Science). In ABC for Book Collectors (Oak Knoll, 1995), John Carter writes that the term applies only to books printed before about 1800 when it was not unusual for corrections to be made in the type while printing was in progress.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

En resonnerende bibliografi beskriver eller forklarer hva hver tekst inneholder eller vurderer innholdet ut fra et kritisk (eventuelt vitenskapelig) synspunkt.

En såkalt løpende bibliografi er ikke avgrenset i tid og utvides etter hvert som det kommer nye skrifter om emnet, mens en retrospektiv bibliografi derimot skal dekke et allerede forløpet tidsrom (f.eks. alt som ble publisert om Ibsen i perioden fra hans dødsdag 23. mai 1906 og ett år fram i tid).

En “current bibliography” er en bibliografi som “includes only references to recently published sources on a subject or in a specific field or discipline (example: Annual Bulletin of Historical Literature published by the Historical Association, London). The opposite of retrospective bibliography.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Termen “degressive bibliography” ble første gang brukt av “Bodleian librarian Falconer Madan in the early 20th century for his habit of varying the amount of detail in the bibliographic description of a work based on the period of time in which the work was published or on the importance of the publication. Under this principle, the first edition of a work might merit more detailed description than a subsequent edition or reprinting.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

En “descriptive bibliography” rommer “[t]he close study and description of the physical and bibliographic characteristics of books and other materials, including detailed information about author, title, publication history, format, pagination, illustration, printing, binding, appearance, etc., as opposed to an examination of content. Also refers to a work that is the result of such study. Descriptive bibliography is considered a branch of analytical bibliography.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

“[T]he systematic cataloging, study, and description of written and printed works, especially books. Bibliography is either (1) the listing of works according to some system (descriptive, or enumerative, bibliography) or (2) the study of works as tangible objects (critical, or analytical, bibliography). The word bibliography is also used to describe the product of those activities: bibliographies may take the form of organized information about a particular author’s works, about all (or selected) works on a given subject, or about a particular country or period. A bibliography may also consist of meticulous descriptions of the physical features of a number of books, including the paper, binding, printing, typography, and production processes used. These bibliographies are then used by students and scholars to gain access to information about material for study in a given area and to help establish such facts about a book or other printed work as its date of publication, its authenticity, and its value for textual study.

Descriptive bibliography

The primary purpose of descriptive bibliography is to organize detailed information culled from a mass of materials in a systematic way so that others can have access to useful information. In the earliest bibliographies, the organizing principle was simply that of compiling all the works of a given writer into a list created either by the works' author (autobibliography) or by an author's biographer. The Greek physician Galen (2nd century) and St. Bede the Venerable (8th century) were among the earliest Western compilers of autobibliographies. One of the first biographers to include bibliographies in his lives of church writers was St. Jerome in his 4th-century *De viris illustribus* ("Concerning Famous Men").

Bibliography was manageable when books were still manuscripts copied out in the scriptoria of medieval European monasteries. After the invention of printing in the 15th century, however, books proliferated, and organizing information about them became both more necessary and more practical. As early as 1545 the idea of a universal bibliography that would include all past and present writers roused the Swiss writer Conrad Gesner to compile his *Bibliotheca universalis* (1545; *Universal Bibliography*). Three years later he published a second volume, *Pandectarum sive partitionum universalium libri XXI* ("Twenty-one Books of Encyclopaedias or Universal Divisions [of Knowledge]"), in which the entries, arranged alphabetically in the earlier volume, were rearranged under 21 subject headings. Gesner's attempts at both universality and classification earned him the title "the father of bibliography."

The vast numbers of books published in the 20th century required elaborate methods of classification, with the Dewey Decimal Classification, the Library of Congress Classification (based on its collection), and the Universal Decimal Classification becoming the most widely used. In the last quarter of the 20th century, the widespread use of computers in processing this systematized information revived the possibility of creating a universal bibliography.

Critical bibliography

Critical, or analytical, bibliography began early in the 20th century when scholars developed techniques to study the physical features of books. They were first successful at dating, identifying, and authenticating the earliest printed books, known as incunabula, which date from the second half of the 15th century. Methods pioneered at the British Museum and the University of Oxford's Bodleian Library were accurate in assigning early hand-printed books not only to countries and towns but to specific printers. Such methods were later extended to the study of the physical features of machine-printed books. The application of the techniques of critical bibliography to rare editions, questionable chronologies, and false editions has had important results for textual criticism." (<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/64536/bibliography>; lesedato 05.12.12)

Det finnes en rekke undersjangrer og forskjellige bibliografityper, for eksempel lokalbibliografi, fagbibliografi og nasjonalbibliografi. En lokalbibliografi dreier seg om tekster/verk om et bestemt område (en lokalitet) som er mindre enn et land, f.eks. en by. Fagbibliografier dreier seg om bestemte fag eller emner, f.eks. gestaltpsykologi eller om gamle fangstmetoder. Dokumentene kan være geografisk avgrenset til å være publisert i et bestemt land, eller bibliografien kan være internasjonal.

En “annotated bibliography” er en “bibliography in which a brief explanatory or evaluative note is added to each reference or citation. An annotation can be helpful to the researcher in evaluating whether the source is relevant to a given topic or line of inquiry.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

En “biobibliography” er et “reference work combining biographical information with bibliography, either in the form of brief biographical entries with a list of works written by the biographees, sometimes in separate sections (example: A Biobibliography of Native American Writers, 1772-1924), or longer biographical essays with a list of works written by and about the biographee at the end of each entry (Women in Law: A Bio-Bibliographical Sourcebook). If the subjects are writers, the bibliography may include critical studies (Asian American Novelists: A Bio-Bibliographical Critical Sourcebook). Also spelled bio-bibliography.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

En forfatterbibliografi gjelder en forfatters tekster/verk, eventuelt også tekster om forfatteren. Dette er en type personalbibliografi, dvs. som gjelder verk av og/eller om et individ. Det er en “bibliography of works written by or about a specific author, which can vary in detail and extent from an unannotated list of selected titles to a comprehensive, in-depth descriptive bibliography.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Uttrykket “bibliographic hermaphrodite” ble “coined by Crystal Graham, serials librarian at the University of California, San Diego, in reference to a publication in any medium that has characteristics of both monographs and serials. Most are complete in one part but have the potential to continue. Their defining characteristic is “updatability.” Examples include loose-leaf services, databases, Web sites, and some electronic journals. Beginning in 1995, reconsideration of issues related to seriality resulted in a new model, dividing the bibliographic universe into finite resources and continuing resources, a more accurate reflection of changing patterns in publishing.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

British National Bibliography er “[t]he most comprehensive record of books and first issues of serials published since 1950 in the United Kingdom (UK) and Ireland [...] the BNB has been the responsibility of the British Library since the library’s inception in 1973. Since 1990, bibliographic records created in accordance with international cataloging standards have been contributed by all the legal depository

libraries in the UK, with CIP data on forthcoming titles provided by the Bibliographic Data Services. Coverage is selective, with emphasis on mainstream monographs available through regular book-buying channels. Research reports and non-trade monographs are recorded separately in the British National Bibliography for Report Literature. The BNB is available weekly in print, monthly on CD-ROM, and online.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Paul Dunkin hevdet i boka *Bibliography: Tiger or Fat Cat* (1975) at “Any definition of Bibliography is a statement of personal experience and belief”. “The opening page of Dunkin’s book mentions that in 1950 Percy Freer listed fifty different definitions of the word since 1678, most of which had appeared since 1900. Bowers, in his original use of a cat metaphor, might have unconsciously echoed an expression of A. W. Pollard: ‘I was far from forging chains for bibliography, but demanding for it the cat’s freedom to walk by itself’ [...]. The archaeological metaphor also works here: both the archaeologist and the treasure-hunter are concerned with the same artefacts, and although there are differences between them, an exclusive definition simply denies the historical connections between the two. Both the private coin collector and the museum numismatist are concerned with the same objects and both bring scholarship or a lack of it to their activities.” (<https://dspace.lboro.ac.uk/dspace-jspui/bitstream/2134/7452/3/Thesis-1997-Tyas.pdf>; lesedato 19.02.15).

De første forsøkene på å lage en nasjonalbibliografi i Frankrike ble gjennomført av Louis Jacob de Saint-Charles på 1640-tallet (Barbier 2007 s. 154). Den tyske nasjonalbibliografien har blitt utgitt siden 1931 med oversikt over alle skrifter og verk utgitt på tysk (Rehm 1991 s. 90).

“Anton Aure var nynorskmann og hadde som mål å lage en bibliografi over alt som var trykt på nynorsk og bygdemål. Aure vokste opp i et utpreget bondemiljø og var innstilt på å følge slektstradisjonen. Men allerede under et opphold på Møre folkehøgskule vaktet hans interesse for nynorsk språk og litteratur. [...] han satte seg tidlig det mål å samle alt som var trykt på bygdemål og nynorsk og lage en bibliografi over det. [...] Hans boksamling vokste i disse årene til over 2000 bind, og han fikk i løpet av fem år registrert 3000 titler, som utgjorde første bind i hans hovedverk: *Nynorsk boklista. Skrifter i bokform på norsk – bygdemaal og landsmaal – 1646-1915*. 1919 fikk han statsstipend til “nynorsk bibliografisk og litteraturhistorisk granskings- og registreringsarbeid”. [...] Bind 2 av *Nynorsk boklista*, som dekket perioden 1916-20, utkom 1921.” (https://nbl.snl.no/Anton_Aure; lesedato 30.11.16)

Den britiske forfatteren Michael Sadleir var en stor boksamler, og publiserte verket *XIX Century Fiction: A Bibliographical Record* (1951) i to bind basert på sin egen boksamling. “Sadleir revolutionized the bibliographical approach to books of the machine-printed and edition-bound era. *Excursions in Victorian Bibliography* (1922) was followed by two books which pioneered the revival of interest in

Trollope's novels: *Trollope: a Commentary* (1927) and *Trollope: a Bibliography* (1928), the latter a model of its kind to which he added notes on the literary history of Trollope's day. His *Evolution of Publishers' Binding Styles, 1770-1900* (1930) *discussed* the hitherto unwritten history of the book trade. His study of Victorian author-publisher relationships, distribution methods, and reading habits culminated in his two-volume *XIX Century Fiction: a Bibliographical Record* (1951). He was Sandars reader in bibliography at Cambridge University (1937) and president of the Bibliographical Society (1944-6)." (<http://www.oxforddnb.com/view/article/35904>; lesedato 11.12.12)

Ronald B. De Waals *World Bibliography of Sherlock Holmes and Dr Watson* inneholdt på 1970-tallet allerede over 4000 innførsler (Oudin 1997 s. 84).

David Gilsons *A Bibliography of Jane Austen* (1982) er delt inn i følgende deler:

"A. The Original Editions: Gilson follows the principles set down by Philip Gaskell in his *New Introduction to Bibliography* (1972) and the entry for each original edition is exhaustive: full bibliographical details of the physical book (title; collation; contents; technical notes on the paper, printing, headlines, chapter headings and endings, binding; etc.); its publishing history; reviews and contemporary comments; later publishing history; auction records [...]; listing of copies examined; and other copies known to exist. [...]

B. First American Editions: as Austen mentions nothing about foreign editions of her work, Gilson assumes she knew nothing about the *Emma* that was published by Matthew Carey in 1816, a very rare edition, and unknown of by the earlier bibliographers [...]. Gilson again gives full bibliographical data as for the original editions, noting the textual variations in punctuation and spelling.

C. Translations: as Gilson states, despite that "JA's opinion of the French seems not to have been high (citing her letter of Sept 8, 1816)...the French first paid her the compliment of translating her novels in 1813 and 1815." (Gilson, p. 135) Same full bibliographic details here for the various translations.

D. Editions Published by Richard Bentley: no reissue of Austen's novels is known after 1818 until 1832 when Richard Bentley decided to include them in his series of Standard Novels [...]. The copyrights had been sold to him by Cassandra for £210 and the P&P copyright was purchased from Egerton for £40. (Gilson, p. 211) Covers all the Bentley editions through 1882, with bibliographical details.

E. Later Editions and Selections: lists "as far as it has been practicable" all other later editions of the novels from the 1830s onwards, with cursory bibliographical details and a focus on the statistical details for these editions, excepting the "textually significant edition edited by Chapman (E150)" (Gilson, p. 238) – there are 425 entries in this section.

F. Minor Works: great literary history here! – with complete bibliographical details for *Lady Susan*, *The Watsons*, *Charades*, *Love & Freindship*, *Sanditon*, “Plan of a Novel”, *Persuasion* chapters, Prayers, the Juvenilia, etc.

G. Letters: Brabourne, Bodley Head, Chapman editions, Le Faye coming later (the new 3rd edition, in 1995)

H. Dramatisations: Gilson states that in 1929 Keynes could only find three dramatic adaptations, but fifty are listed here, and only those that are published works, and surprise of surprises, *P&P* being the most popular. (Gilson, p. 405)

J. Continuations and Completions [...]: Gilson lists 14, adds a good number in his 1997 update, but since then the world has been inundated with all manner of sequels, prequels, and mash-ups – this chapter is a good starting point for some of the less known early sequels that have gotten lost in the back room library stacks – some are quite good (Brinton and Bonavia-Hunt for example)

K. Books Owned by Jane Austen: there is much evidence of what Austen actually read – in Chapman’s indexes and other studies on literary influences on her – but as Gilson states, “the actual copies prove more elusive” (p. 431), so these twenty entries listed are noted in some way to have been subscribed to by her or inscribed in some way – the essay here is very informative and great to learn of the provenance of some of these titles Austen owned and read. [...]

L. Miscellaneous: the ever-needed catch-all and quite a little find, as Gilson says “unclassifiable miscellanea (with yet a curious fascination of their own!) (p. 449) – for example an Elizabeth Goudge short story “Escape for Jane”, a romanticized re-telling of the Harris Bigg-Wither episode (L24), a number of works adapted for children, and a few works on the Leigh-Perrot trial.

M. Biography and Criticism: everything from 1813 on, to include books, journal articles, reviews, etc., chronologically arranged and annotated (though not consistently), 1814 items in total, with a bibliographical essay in the updated version to touch on recent resources, ALL examined by Gilson personally. No words here to adequately explain this section – just an amazing piece of scholarship

Appendix: ca chronological listing of all editions, reprints and adaptations of JA’s works recorded in the bibliography

Index: pp. 753-877 – exhaustive!” (<http://janeausteninvermont.wordpress.com/2010/08/05/your-jane-austen-library-gilsons-bibliography-a-review/>; lesedato 11.12.12)

Den amerikanske historikeren Peter Gays bok *The Tender Passion: The Bourgeois Experience – Victoria to Freud* (1999; førsteutgave 1986) avsluttes med et nesten 50 sider langt “Bibliographical essay”. Dette essayet informerer om og kommentarer en lang rekke bøker og andre historiske kilder for hvert kapittel i boka.

En såkalt analytisk bibliografi (også kalt kritisk bibliografi) viser blant annet faser i trykkeprosessen av ulike verk. Disse bibliografiene gir opplysninger om “the physical characteristics of books and the process of bookmaking, especially with an eye to understanding how materials and production influence the text. [...] A listing of works that indicates in precise details the name of the author, the exact title of the work, and publication details, and that emphasizes the material nature of the work, including the format, the pagination, typographical particulars, illustrations, and other characteristics, such as the kind of paper and binding. [...] Analytical (sometimes called critical) bibliography, and its related studies of historical, textual, and descriptive bibliography, is the ‘study of books as material objects.’ It is a specialty within library and humanistic spheres that studies the book and all its parts in the assumption that any individual book is a representation of the society in which it was produced and that analyzing aggregates of books will assist in understanding the means and circumstances of transmitting ideas and the general nature of past society. [...] Analytical bibliography studies the processes of making books, especially the material modes of production, including the practices of [a] scriptorium or printing shop. One of the purposes of analytical bibliography is to understand how the processes of material production affect the nature and state of the text preserved in the book.” (<http://www2.archivists.org/glossary/terms/a/analytical-bibliography>; lesedato 13.06.13)

Boka som handelsvare var til inn på 1800-tallet primært en sammensnøret bunke papir, dvs. en “bokblokk” uten innbinding, en slags “innmat”. “[H]vor den samme ‘indmad’ er blevet forsynet med forskjellige omslag eller industribind, idet trykplaget er blevet delt op i flere portioner [...] Man taler bibliografisk om, at der er foretaget flere *emissioner* af samme udgave eller oplag.” (Kondrup 2011 s. 293)

Analytisk bibliografi-arbeid er “[t]he comparative and historical study of books as physical objects, including the methods and techniques of book production and their influence on texts. Synonymous with critical bibliography. Analytical bibliography has three main branches:

Historical bibliography – the history of books and their methods of production

Textual bibliography – the relationship between the text as conceived by the author and the text in published form

Descriptive bibliography – detailed account of the physical characteristics of books” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Spanjolen Francisco Aguilar Piñal ga i årene 1981-95 ut en 8-bindts bibliografi over spansk litteratur på 1700-tallet, med både håndskrifter og trykte tekster skrevet både på spansk og latin, og med forskningslitteratur om samme periode (Strosetzki 1996 s. 227).

Den norske "Nasjonalbibliografien dokumenterer utgivelser som faller inn under Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument (pliktavleveringsloven). Utenlandske utgivelser registreres i den grad de blir oppdaget. Nasjonalbiblioteket er ansvarlig for utarbeidelse og innhold.

Norsk bokfortegnelse (Norbok)

Nasjonalbibliografi over norske utgivelser: bøker, e-bøker, kart, lydbøker, doktoravhandlinger og nordmenns originale og oversatte verker utgitt i utlandet (Norvegica extranea). Fullstendig dekning fra utgivelsesår 1921 for norske utgivelser, fra 1978 for utenlandske, men et stort antall eldre verk er også med.

Norsk periodikafortegnelse (Norper)

Nasjonalbibliografi over norske tidsskrift, årbøker, institusjonsserier, årsberetninger og aviser, utenlandske utgivelser som omhandler norske forhold (Norvegica extranea), registrert fra og med 2017. Hovedsakelig periodika som er startet etter 1970, men også mange eldre utgivelser tilbake til 1600-tallet.

Norsk nasjonaldiskografi (Nordisko)

Nasjonaldiskografi over innspilt musikk utgitt i Norge og utgivelser av norske utøvere/komponister i utlandet. I hovedsak utgivelser fra 1990 og framover, men også en del tidligere utgivelser.

Norske notetrykk (Nornoter)

Nasjonalbibliografi over norske notetrykk og utgivelser av norske komponister i utlandet, 1981-. Mange tidligere utgivelser er også registrert, i hovedsak tilbake til 1850-60-årene, men også noen eldre.

Sámi bibliografia = Samisk bibliografi

Nasjonalbibliografi med oversikt over samiske og samisk-relevante utgivelser: bøker, småtrykk, periodika, offentlige publikasjoner, lydbøker og artikler i bøker og tidsskrift med startår 1945. Fra 1993 har Nasjonalbiblioteket hatt ansvar for tjenesten.

Norske og nordiske tidsskriftartikler (Norart)

Referanser til artikler fra 1172 norske og nordiske tidsskrifter og årbøker innen alle fagområder, hovedsakelig fra 1980-2020. For noen tidsskrifter er også eldre årganger analysert. Noen artikler er fra 2021-2022. Tjenesten blir ikke lenger oppdatert." (https://bibsys-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/search?vid=BIBLIOGRAFI&lang=no_NO; lesedato 19.03.24)

Samisk bibliografi inneholder samiskspråklig og samiskrelevant (berører direkte samiske forhold) litteratur fra periodene 1945-87 og fra 1993 og utover. Emneordene er geografisk underinndelte. “Bibliografiens første pioner var sudetyskeren Justin Siegert. Han ble ansatt ved Norges tekniske høgskoles bibliotek i 1953 og ble tidlig opptatt av samenes situasjon, blant annet når det gjaldt bibliografiske hjelpemidler. Sitert fra forordet til “Samisk bibliografi: utgivelser i Norge 1966-1980” sier Siegert: “Det folkerettslige krav om minoritetspolitisk status er i seinere år presentert av samene i de nordiske land. Under denne prosess vil et velordnet bibliografisk materiale være et nyttig verktøy”. Målsettinga for arbeidet i Trondheim var heile tida klar: Å få registrert alt som var skrevet og ble skrevet om samiske forhold og på samisk uansett hvor det blei publisert. I 1979 ga Norges allmennvitenskapelige forskningsråd økonomisk støtte til Justin Siegert, som på hobbybasis hadde samlet bibliografisk informasjon om samiske forhold siden 1973.” (Eli Karin Svingeseth i http://www.nt.fylkesbibl.no/abmkonferanse2006/samisk_bibliografi.pdf; lesedato 07.12.12)

“Alt på samiske språkformer registreres, på norsk og andre språk når emnet er samiskrelevant (d.v.s. berører samiske forhold). Bibliografien har en geografisk begrensning: utgivelser i Norge. [...] Den har en begrensning etter publikasjonsform: Av trykt materiale registreres bøker, kapitler og avsnitt av bøker, småtrykk, artikler i tidsskrift og årbøker, undervisningsmateriale, offentlige publikasjoner. Av andre materialtyper tas med lydbøker (fra 1993). Bortsett fra den samiskspråklige avisa “Sámi áigi” for perioden 1979-1987, er alt avismateriale utelatt. Dette betyr at det er publikasjonsformer som vi iflg. Pliktavleveringsloven av 1989 får til Nasjonalbiblioteket, som ikke inkluderes i Samisk bibliografi: film/video, lydopptak, nettdokumenter, kringkasta materiale, fotografier, plakater og postkort. Ca 300 periodiske titler med alle hefter overvåkes løpende. Dette er tidsskrift, årbøker og monografiserier (institusjonsserier) der en kan vente å finne relevant stoff.” (Eli Karin Svingeseth i http://www.nt.fylkesbibl.no/abmkonferanse2006/samisk_bibliografi.pdf; lesedato 07.12.12)

“Samisk bibliografi nylanseres! Har det vært samiske gårder i Sortland? Er det sant at det er samisk bosetning så langt sør som Engerdal? Hva er skrevet om Kautokeino-opprøret i 1852? Finnes det lærebøker i historie på samisk? Eller tegneserier? Og hvem var egentlig Henrik Liljestrand? Det er med stor glede Nasjonalbiblioteket kan fortelle at alt dette og mer til finner man svar på i Samisk bibliografi. Fra 6. februar, som er Samefolkets dag, er all informasjonen tilgjengelig på vår nylanserte nettside: <http://samisk.oria.no>. Her finner man det meste som er utgitt på samisk og om samiske forhold siden 1945. Samisk bibliografi er ikke bare for spesielt interesserte, her kan skoleelever, lærere, studenter og nysgjerrige innenfor alle fagfelt finne informasjon om alt fra samisk flørting og bostedshistorie til samiske hundenavn. I tillegg dekkes skjønnlitteratur for både barn og voksne. Og om man ikke søker etter noe spesielt, men bare vil se seg rundt, kan man bla seg gjennom bibliografien ved hjelp av Løøv-tabellen, den eneste emnemessige inngangen spesielt laget for samisk kunnskap. Bibliografien er

lett tilgjengelig og blir kontinuerlig oppdatert. Vi legger spesiell vekt på å registrere emner som lokalhistorie, stedsnavn, personhistorie og slektshistorie.

Fakta om Samisk bibliografi:

- 22 500 innførsler
- 1200-1500 nye innførsler hvert år
- 25 prosent er på samiske språk. Resten er norsk, engelsk, svensk eller andre språk
- Startet opp ved Universitetsbiblioteket i Trondheim på 1970-tallet
- Nasjonalbiblioteket overtok ansvaret i 1993
- Inneholder bøker, tidsskrift, artikler i antologier, lydbøker, notetrykk og musikk utgitt i Norge

- Alle samiskspråklige utgivelser blir registrert. Utgivelser på andre språk registreres når de handler om samiske forhold” (e-postlista biblioteknorge 6. februar 2015)

Andre eksempler på bibliografier:

“Jacques Charles Brunet’s (1780-1867) great bibliographical work, *Manuel du libraire* appeared first in 1810 and later in several enlarged editions. It gave a detailed description of the literature that was worth collecting. He gave special attention to Latin and French books and included the particularly valuable and rare titles from incunabula to the eighteenth century. Historical information was provided for each entry; also a list of the prices that had been paid for it at auction.” (Katz 1995 s. 237)

Ida Packness: *Sigrid Undset bibliografi* (1963)

Albert Frederick Johnson: *A Bibliography of Ghana, 1930-1961* (1964)

Donald Day Richards: *The German Bestseller in the 20th Century: A complete Bibliography and Analysis 1915-1940* (1969)

Alphons Silbermann: *Empirisk kunstsosiologi: En innføring med kommentert bibliografi* (1973; på tysk)

Mary Ann Bowman: *Western mysticism: A Guide to the Basic Works* (1978)

Allen J. Hubin: *The Bibliography of Crime Fiction, 1749-1975* (1979)

Heinz Wegehaupt: *Alte deutsche Kinderbücher [Gamle tyske barnebøker]: Bibliographie 1507-1850* (1979)

Dee Seligman: *Doris Lessing: An Annotated Bibliography of Criticism* (1981)

John Burnett, David Vincent og David Mayall (red.): *The Autobiography of the Working Class: An Annotated, Critical Bibliography* (3 bind, 1984-89)

Stanley Wells (red.): *Shakespeare: A Bibliographical Guide* (1990)

Bjørn Nic. Kvalsvik: *Bibliografi til historia om lesing i Noreg* (1991)

Reinhard Stach og Jutta Schmidt: *Robinson og robinsonader i den tyskspråklige litteraturen: En bibliografi* (1991; på tysk)

Ivy York Möller-Christensen: *Den gyldne trekant: H. C. Andersens gennembrud i Tyskland 1831-1850 med tilhørende bibliografi* (1992)

Arleen McCarty Hynes og Mary Hynes-Berry: *Biblio/Poetry Therapy: A Resource Bibliography* (1992)

[til liste:] John A. Lent: *Comic Art of Europe Through 2000: An International Bibliography* (2003) – 1089 sider i to bind

Henry Notaker: *Printed cookbooks in Europe, 1470-1700: A bibliography of early modern culinary literature* (2010)

Ottar Grepstad: *Bibliografi over Ivar Aasens publiserte skrifter* (2013) og *Vinjebibliografien: Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje 1843-2016* (2017)

John Anthony Lent har blant annet redigert *Animation, Caricature, and Gag and Political Cartoons in the United States and Canada: An International Bibliography* (1994), *Comic Books and Comic Strips in the United States: An International Bibliography* (1994) og *Comic Art of Europe: An International Comprehensive Bibliography* (1994).

Fra 1984 har det blitt utgitt en *International Bibliography of New and Reprinted Proverb Collections*. I 1996 ga George B. Bryan ut *Proverbs in World Literature: A Bibliography*, og i 1998 Janet Sobieski *Proverb Iconography: An International Bibliography* (Hilzinger, Zymner m.fl. 2002 s. 236).

Amerikanerne Everett F. Bleiler og Richard Bleiler ga i 1990 ut den over tusen sider lange boka *Science-Fiction: The Early Years – A Full Description of more than 3,000 Science-Fiction Stories from the Earliest Times to the Appearance of the Genre Magazines in 1930, with Author, Title, and Motif Indexes*.

Mange intervjuer med kunstnere har blitt publisert i tidsskrifter og antologier som det i ettertid er vanskelig å ha kunnskap om og oppspore. Jack Robertsons *Twentieth-Century Artists on Art: An Index to Artists' Writings, Statements, and*

Interviews (1985) inneholder, for å avhjelpe dette problemet for forskere, 14.000 innførsler fra 5.000 kunstnere i 495 publikasjoner.

William Lister har på slutten av *Bibliography of Murray's Handbooks for Travellers* (1994) lagt til 100 sider som er et biografisk leksikon med informasjon om forfatterne som skrev bøkene i Murrays serie med reiseguidebøker.

“Bibliografier om viktige personer, ja, om svært betydningsfulle begivenheter også, er et viktig kunnskapshistorisk arbeid som Nasjonalbiblioteket bør påta seg, sier nasjonalbibliotekar Vigdis Moe Skarstein [...] i 1999 startet Vigdis Moe Skarstein Nasjonalbibliotekets bibliografiske skriftserie. Den består nå av ti fagbibliografier, de fleste utarbeidet av Svein Sundbø. [...] - Bibliografier som bunnsolide kildeskrifter og etterrettelige kunnskapsbaser, er nyttig og nødvendig ikke bare i avanserte forskningsprosesser, men også til hjelp for folk flest som søker informasjon og kunnskap om et emne, fag eller et personlig forfatterskap. Dette faglige formidlingsarbeidet som Nasjonalbiblioteket påtar seg, blir stadig mer viktig i en postmoderne tid med store mengder tilgjengelig, men ikke kvalitetssikret informasjon på internett, sier Sundbø.” (*Aftenposten* 2. februar 2007 s. 6-7)

“Filosofen Jon Hellesnes fikk fortjent ros i forbindelse med 70-årsdagen i forrige uke. Blant de offisielle gavene var også en bibliografi over hans tekster gjennom et langt liv, både som akademiker og samfunnsdebattant. Den er laget av den flittige bibliotekar Svein Sundbø ved Nasjonalbiblioteket, og gir en kortfattet, presis og informasjonsfylt biografi om Hellesnes og oversikter over alle tekstene, kronologisk ordnet. Dessuten har han laget oversikter over førsteutgaver, tidsskrifter og aviser Hellesnes har vært bidragsyter i. Bibliografier er klassisk bibliotekararbeid og Sundbø er en av de få som nå dyrker sjangeren. Slike oversikter er et viktig materiale for alle som vil trenge inn i publisisters forfatterskap. Men både denne og tidligere bibliografier fra hans hånd inneholder også minibiografier som er vel verd å lese.” (*Dagbladet* 24. september 2009 s. 56)

“I anledning [Rune] Slagstads 60-årsdag gir Nasjonalbiblioteket nå ut en 60 siders bibliografi over Slagstads forfatterskap fra 1962-2005. Bibliografien er laget av Svein Sundbø og gir en kronologisk oversikt over det meste av det professoren har skrevet i bøker, tidsskrifter og aviser siden 60-tallet, inkludert intervjuer han har gitt. Slagstad, som kaller seg for en venstrekonserverativ sosialist, er særlig kjent for sin deltakelse i og sine analyser av positivismedebatten i 1960- og 70-årene der også Hans Skjervheim og Dag Østerberg var betydelige deltakere. Sundbø's bibliografi gir en nøkkel til Slagstads bidrag i ordskiftet. Bibliografien innledes med et biografisk forord. Sundbø viser veien Slagstad vandret fra teologi- og filosofistudier i 1965 via studieopphold i Tyskland til radikalt studentopprør i Oslo i 1969. Dette førte ham videre til Pax-tidsskriftet Kontrast og dannelsen av Sosialistisk Venstreparti midt på 70-tallet. Den kronologiske bibliografien speiler Slagstads utvikling og tankemessige spennvidde.” (<https://www.aftenbladet.no/kultur/i/vxKk5/60-aarsgave-til-rune-slagstad>; lesedato 19.03.24)

“Arne Næss sier til Aftenposten at han setter stor pris på at han fikk en slik grundig gjennomarbeidet i bibliografi til sin 95-årsdag. I to og et halvt år har bibliograf Svein Sundbø gjort dypdykk i hva som er skrevet av og om Arne Næss. - Jeg bygger bare på primærkilder, stoler ikke på nett eller noe annet. Det har vært en stor og krevende jobb, medgir Svein Sundbø, som har skrevet et langt og interessant forord om mangfoldige Næss. [...] har operert som detektiv på sporet av Arne Næss rundt om i verden, blant annet i Nepal, London og i Aftenpostens arkiver for den del” (*Aftenposten* 2. februar 2007 s. 6).

“Forskningsbibliotekar ved Nasjonalbiblioteket Anne Kristin Lande har vært ansvarlig for den norske delen av bibliografien i *Alice in a World of Wonderlands. The translations of Lewis Carroll’s masterpiece* (Lindseth og Tannenbaum 2015). Dette er en stor, internasjonal bibliografi i tre bind som utkom i forbindelse med jubileumsåret, og som presenterer en liste over samtlige oversettelser av Carrolls Alice-bøker til alle verdens språk. Direktør for Norsk barnebokinstitutt, Kristin Ørjasæter, har skrevet et essay i denne bibliografien om de norske oversettelsene av *Alice*” (Engdal 2016 s. 3).

Bibliografier publiseres i økende grad digitalt (f.eks. på Internett), noe som gjelder for blant andre Henrik Keyser Pedersens Undset-bibliografi fra 2007.

“En ny, elektronisk Hamsun-bibliografi er nå tilgjengelig på Nasjonalbibliotekets nettsider. Bibliografien består av to deler: Den ene delen dekker perioden 1880-1980 og er utført av Universitetsbiblioteket i Tromsø. Den andre delen dekker perioden 1980-2009 og er utført av Nasjonalbiblioteket. Nasjonalbiblioteket har i tillegg stått for en omfattende samordning av dataene, slik at man kan søke på emneord på tvers av hele materialet. Bibliografien vises i et nyutviklet grensesnitt i Nasjonalbibliotekets sider.” (<https://www.salongen.no/hamsun-jon-hellesnes-litteratur/nye-bibliografier-om-hamsun-og-hellesnes/143332>; lesedato 19.03.24)

“*The World Shakespeare Bibliography Online* is a searchable electronic database consisting of the most comprehensive record of Shakespeare-related scholarship and theatrical productions published or produced worldwide between 1960 and 2013. Containing over 131,800 annotated entries, this collected information is an essential tool for anyone engaged in research on Shakespeare or early modern England.” (<http://www.worldshakesbib.org/>; lesedato 07.12.12)

“Den internasjonale Ibsenbibliografien inneholder materiale av og om Henrik Ibsen. Ibsenbibliografien inneholder referanser til

- Henrik Ibsens verker på originalspråket og i oversettelser, både som selvstendige utgivelser og deler av andre publikasjoner
- Parodier over og omdiktninger av Ibsens verker

- Dokumenter om Ibsens liv og forfatterskap: Bøker, hovedoppgaver, småtrykk, artikler og kapitler i samlingsverker og konferanserapporter, i tidsskrifter og aviser
- Videofilmer, DVDer, lydopptak og annet audiovisuelt materiale

Arbeidet med å registrere referanser og utvide bibliografien pågår kontinuerlig. Faglig ansvarlig for bibliografien er Senter for Ibsen-studier.” (<http://www.hf.uio.no/is/tjenester/bibliografi/index.html>; lesedato 06.12.12)

“Arthur Thuesens Bjørnsonbibliografi I-IV [...] ble utgitt i serien Damms Småskrifter for bokvenner nr. 76, 78, 79, 82 og 85 i perioden 1948-57. Thuesen har i bind V gitt en oversikt over selvstendige leilighetstrykk, særtrykk av aviser og tidsskrifter med videre samt ikke skjønnlitterære bidrag, som vi henviser interesserte samlere til.” (<http://antikvariat-bryggen.no/>; lesedato 19.12.13)

I Henning Østbergs *Asbjørnsen og Moes eventyr og sagn: En bibliografi* (2011) er 484 eventyrtitler registrert og med bokomslagene i farger. “Asbjørnsenselskapets årsskrift for 2011 presenterer en bibliografi over alle norske utgaver av Asbjørnsens og Moes eventyr og sagn, fra de første eventyrene og sagnene Asbjørnsen fikk trykt i Nor, En Billedbog for den norske Ungdom, 1838, til de nyeste utgavene av Asbjørnsen og Moes eventyr, fra 2010. Bibliografien er rikt illustrert, blant annet med mange fotografier av sjeldne utgaver av og tegninger til eventyrene. Asbjørnsenselskapet ble stiftet 15. januar 2008 med det formål å utbre kunnskap om Peter Christen Asbjørnsens liv og hans virke som folkeminnesamler, folklorist, forstmann, naturvitenskapsmann, folkeopplyser, forfatter, oversetter og friluftsmann. [...] Denne bibliografien er en del av markeringen av 200-årsjubileet for Peter Christen Asbjørnsens fødsel 15. januar 1812.” (<https://www.akademika.no/asbjornsen-og-moes-eventyr-og-sagn/ostberg-henning/9788299795333>; lesedato 12.11.20)

“Med bind II avslutter bibliografen Hans Svenne fra Drammen sitt store arbeid med å samle alt som er skrevet av og om forfatteren Johan Falkberget, 1879-1967. Bind I omhandler Johan Falkberget i Norge [...]. Bibliografen har arbeidet i 30 år med å ferdigstille de to manuskriptene. De to bindene dekker nær 550 sider og følger forfatteren fra hans første fortelling, Hytten ved Vesle-Klætten, som stod på trykk i rørosavisa Fjeld-Ljom i 1899, og fram til 2009. 110 år med Johan Falkberget; hans bøker, når de kom, oversettelser til 23 språk og hans bidrag i publikasjoner, hefter, blad, anmeldelser, brev, hilsninger etc., alt samlet mellom to permer, en glimrende oversikt over hvem forfatteren hadde kontakt med, og hvem som har skrevet artikler når og hvor. Det er kvintessensen i Hans Svenne sine to bind av og om Johan Falkberget i og utenfor Norge. Et oppslagsverk for alle Falkberget-elskere!” (http://www.falkberget.no/name/boker_og_hefter_om_johan_falkberget; lesedato 19.12.13)

“Til forskjell fra tidligere tiders bibliografier er den omfattende Solstad-bibliografien [av Trond Haugen et al., 2011] publisert ikke som en egen bok, men

elektronisk på nb.no/bibliografi/solstad. Per dags dato består databasen av over 2500 poster. Og nettopp fordi den bruker postene i bibsyskatalogen og merker dem som en del av bibliografien, oppdateres og vokser den fortløpende. Til enhver tid gir den en fullstendig oversikt over forfatterskapet. Det spesielle med Solstad-bibliografien er at den også inkluderer avisannmeldelser og artikler fra de store tidsskriftdatabasene.” (*Morgenbladet* 9.–15. desember 2011 s. 18)

Litteraturforskeren Anne Birgitte Rønning har lagd “the digital database *Female robinsonades: A Bibliography*. [...] As these works often travelled across geographical and linguistic borders, often with similar but varying titles, with vague, pseudonymous, or no ascription of author or translators, the best way to account for and systematize the findings was a descriptive bibliography, with very detailed information on the edition level (author ascription, publishers, format, illustrations, etc.). As a research tool, the bibliography thus indicates the spread of the genre, both geographically and temporally.” (<http://www.knjizenstvo.rs/en/journals/2014/interview/on-female-robinsons-adaptations-and-translations#gsc.tab=0>; lesedato 29.08.23)

“I 1990 utkom første utgave av *Norske førsteutgaver. En hjelpebok for samlere av skjønnlitteratur*, forfattet av advokat Cato Schiøtz og antikvarbokhandler Bjørn Ringstrøm. Begge iherdige samlere og respekterte medlemmer av Bibliofilklubben. Den første utgaven tok for seg 50 forfattere. Boken ble raskt et viktig referanseverktøy for norske boksamlere, og i 1993 kom et supplement med 34 nye forfattere. I 2006 utkom 2. Utgave, korrigert og utvidet til 115 forfattere. Boken utkom i 600 eksemplarer, hvorav 33 er nummerert for Bibliofilklubbens medlemmer. Boken er for lengst utsolgt, og hyppig etterspurt av samlere. En trykket bibliografi som dette blir raskt utdatert, da den gir grunnlag for å dykke ned i egen samling og finne uregistrerte titler og varianter innen de ulike forfatteres produksjon. Med bakgrunn i dette ønsker Schiøtz og Ringstrøm å tilgjengeliggjøre Norske førsteutgaver på nettet, for på denne måten å hyppigere kunne oppdatere bibliografien ettersom ny informasjon kommer fra samlermiljøet. Cato Schiøtz og Fredrik Delås, også medlem av Bibliofilklubben, vil jobbe med denne løsningen sammen.” (<http://antikvariat-bryggen.no/norske-forsteutgaver/>; lesedato 22.10.12)

“Nå håper vi at alle samlere av norske førsteutgaver vil være med på å gjøre denne siden til en “levende” bibliografisk oversikt. Vi ønsker at alle som har tanker om dette kommer med innspill og forslag til endringer og tilføyelser. Vi ser også gjerne at introduksjonen til det enkelte forfatterskap kan utvides noe til å omfatte samleres vurdering av sjeldenhetsgrad, kvalitet osv. Vårt store mål er å kunne legge til bilder av så mange av bindene som mulig. Dette er en meget stor jobb, og vi vil gjerne ha hjelp til dette. Om du har en lengre rekke av en eller flere av forfatterne, setter vi stor pris på om du har mulighet til å sende inn fotografier på e-post eller CD. Ta kontakt, så gir vi en instruks på hvordan bildene bør tas for å få en helhetlig fremstilling. Dette vil være en viktig dugnadsjobb. Ingen land i verden kan skilte med en slik oversikt over sin nasjonale skjønnlitterære arv. Vi er åpne for innspill

og utkast til oversikter over forfatterskap som ikke er en del av *Norske førsteutgaver* i dag. Det kan opplyses om at to lidenskapelige samlere av Andreas Munch for tiden jobber med en komplett oversikt over hans forfatterskap og bindvarianter. Da vil det bare gjenstå å se hvor komplett den er når andre samlere får gått gjennom egne bokhyller.” (<http://antikvariat-bryggen.no/norske-forsteutgaver/>; lesedato 22.10.12)

I 2013 begynte “én av flere kommende auksjoner over [Ragnar] Anker Nilsens boksamling – og mai-auksjonens hovedtema, nasjonsbygging og 1814, skrev boksamleren selv en bibliografi over. “Hva fikk nordmennene å lese i 1814?” er en oversikt over 1814-litteraturen basert blant annet på Anker Nilsens egen samling, bøker på Nasjonalbiblioteket og i Stortingsarkivet. - Ragnar Anker Nilsen uttalte at “alt om 1814 er sjeldent” – og han har donert hele 1814-samlingen sin til kompetansesenteret “Eidsvoll 1814”.” (antikvar Anders Guldhaug i *Klassekampen* 18. mai 2013 s. 45)

Noen biografier avsluttes med en bibliografi over verkene av den personen som boka handler om, enten det er en politiker, forfatter eller en annen person som har skrevet egne tekster. Jacquet Jouets bok *Raymond Queneau: Hvem er du?* (1988) – om en fransk forfatter – inneholder en omfattende bibliografi.

Det har blitt utgitt mange biografi-bibliografier, f.eks. tyskeren Eduard Maria Oettingers *Universell biografi-bibliographie* (1854) (Madelénat 1984 s. 59).

Bibliografien *The political economy of Namibia* “ble til i samarbeid med FNs Namibiainstitutt, og la sammen med Tores [= Tore Linné Eriksens] boksamling grunnlaget for en egen avdeling i Namibias riksarkiv ved selvstendigheten i 1990.” (*Klassekampen* 2. mai 2015 s. 33)

Den engelske forfatteren Charles Dickens skrev på romanen *The Mystery of Edwin Drood* da han døde i 1870. Hans tekst slutter brått midt i et kapittel, og forfatteren etterlot seg ikke noen forklaringer på hva som skulle skje videre i historien. Mange forfattere har forsøkt å skrive en avslutning på det som skulle bli en slags krimroman (Drood forsvinner på en mistenkelig måte). Don Richard Cox publiserte i 1998 *Charles Dickens's The Mystery of Edwin Drood: An Annotated Bibliography*.

Jo Stein Moen og Trond Giskes *Utøya: En biografi* (2012) handler om øya der massedrapene 22. juli 2011 fant sted. “Dette er på mange måter et imponerende verk, med en like imponerende bibliografi, og der nesten 200 åpne kilder navngis.” (*Adresseavisen* 3. desember 2012 s. 8) Ikke åpne kilder er taushetsbelagte dokumenter om Anders Behring Breiviks person og handlinger.

Thomas Hylland Eriksens bok *Fredrik Barth: En intellektuell biografi* (2013) inneholder en bibliografi med sosialantropologens publikasjoner (s. 271).

Mange mer eller mindre vitenskapelige og/eller fullstendige lister over verk/litteratur på Internett kalles ofte bibliografier av dem som har lagd listene.

“Thomas Hylland Eriksen ble sosialantropolog for å komme seg ut i verden. Nå forsker han på Groruddalen. Sosialantropologi kan brukes til så mangt. Det er i alle fall en konklusjon som er lett å trekke, om man skal dømme ut ifra Thomas Hylland Eriksens bibliografi. Professoren i sosialantropologi har skrevet om alt fra konkurransesamfunnet til søppel. Når intervjuet er over, må han løpe for å holde et foredrag om det gode liv.” (*Dagsavisen* 21. september 2012 s. 12)

Amerikaneren Archer Taylor skrev bøkene *A History of Bibliographies* (1955) og *Catalogue of Rare Books: A Chapter in Bibliographical History* (1958).

En såkalt “ghost” er et “work or edition of a work recorded in bibliographies, catalogs, or other sources, of whose actual existence there is no conclusive evidence. A 20th-century example is a book titled *Poetics* supposedly written by the poet and literary critic John Crowe Ransom. Announced in 1942 by the publisher New Directions, it was never published but found its way into Cumulative Book Index and was cited in a biographical essay in *Contemporary Authors* in 1962 and in the *Dictionary of Literary Biography* in 1986. Synonymous with bibliographical ghost.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

“Google employs hundreds, perhaps thousands, of engineers but, as far as I know, not a single bibliographer. Its innocence of any visible concern for bibliography is particularly regrettable in that most texts, as I have just argued, were unstable throughout most of the history of printing. No single copy of an eighteenth-century best-seller will do justice to the endless variety of editions. Serious scholars will have to study and compare many editions, in the original versions, not in the digitized reproductions that Google will sort out according to criteria that probably will have nothing to do with bibliographical scholarship.” (Darnton 2008)

Et verk med oversikt over en filmregissørs filmer kalles en filmografi. En filmografi kan også være en systematisk fortegnelse over filmer med en bestemt skuespiller, fra et bestemt land eller en region, fra en bestemt historisk periode eller lignende. Innførlene bør gi produksjonsopplysninger (både tekniske og kunstneriske), opplysninger om lengde (eventuelt i ulike versjoner av filmen: sensurert versjon, final-cut-versjon osv.), premieredato, rolleliste for de mest sentrale karakterene osv. Et eksempel på en filmografi er Charles Mussers *Edison Motion Pictures, 1890-1900: An annotated filmography* (1997).

“Bibliographical Society of America (BSA) – Organized in 1904, the BSA promotes bibliographical research and issues publications on bibliographical topics. Membership is open to all who have an interest in bibliographical problems and projects, including libraries and librarians. The BSA publishes the quarterly journal

Papers of the Bibliographical Society of America.” (Joan M. Reitz i http://lu.com/odlis/odlis_c.cfm; lesedato 30.08.05)

Odd Heide Hald publiserte i 1993 *Norsk filmbibliografi: Litteratur om norsk film og norske filmforhold*. Der skriver han: “Emnet er norsk film og norske filmforhold. Dette omfatter norsk filmhistorie, filmtyper, genrer og retninger, personer og filmer, økonomiske og organisatoriske forhold, filmpolitiske spørsmål, staten og norsk film, norsk film i utlandet, samarbeid over landegrensene, resepsjon og evaluering av norsk film, utdanning, institusjoner, festivaler m.m. Norske filmer forstås først og fremst som vanlige spillefilmer for barn og voksne, inklusive samproduksjoner med andre land, laget for framvisning i offentlige kinolokaler. Utgangspunktet har vært filmer registrert i Leif-Erik Bechs *Norsk filmografi 1908-1979* (løpenr. 14), supplert av *Tillegg 1980-1987/88 til Norsk filmografi 1908-1979* (løpenr. 15), Dag Lutros *Norske spillefilmer 1980-1985* (løpenr. 23) og de årlige oversiktene i årboksnummeret til *Film & kino* (løpenr. 8). Øivind Hanches *Register over norske langfilmer 1908-1.4 1990* (løpenr. 16), som er en mer fullstendig registrering av norske filmer, kom for sent til å bli brukt som grunnlag for hvilke filmer det skulle innlemmes omtaler av i bibliografien. [...] Når det gjelder personer i norsk film, dekkes norske regissørers og andre filmarbeideres virksomhet i norsk film, men også omtaler av enkelte sentrale skikkelser forøvrig i norsk filmliv er inkludert. Med filmvirksomhet forstås arbeid med spillefilmer (langfilmer) registrert i en av filmografiene ovenfor. Kortfilm-arbeidere medtas altså bare hvis de har laget langfilmer i tillegg til kortfilmer. Da inkluderes også omtaler av deres kortfilmvirksomhet. Utenlandske filmregissører er medtatt kun når det gjelder deres norskproduserte filmer eller det dreier seg om norske samproduksjoner med utenlandske filmselskaper.” (Hald 1993 s. vi)

Halds *Norsk filmbibliografi* “registrerer litteratur så langt tilbake i tid som mulig og opp til og med 1991. Det betyr at anmeldelser av norske filmer fra 1991 ikke er kommet med hvis anmeldelsene først kom i 1992. [...] Av publisert materiale registrererens bøker, deler av bøker, småtrykk, artikler og anmeldelser i tidsskrifter og årbøker, doktoravhandlinger og andre akademiske publikasjoner, undervisningsmateriale, konferansepublikasjoner, rapporter, utredninger, instillinger og diverse offentlige publikasjoner. Som anmeldelser regnes flg. kategorier:

- artikler som kaller seg anmeldelser i tittelen eller teksten
- artikler som opptrer i fast spalte viet anmeldelser
- artikler som i tidsskriftets innholdsfortegnelse eller kommentarer til innholdet fra redaksjonens side kalles for anmeldelser selv om dette ikke framkommer på annen måte
- artikler som har karakter av å være anmeldelser mer enn andre filmanalyser ved at de kommer tett opp til filmpremieren, inneholder credits, er bredt anlagte

vurderinger av alle/de fleste sider ved filmen og inneholder vurderinger av hvor god eller dårlig filmen er.” (Hald 1993 s. vii)

Halds bibliografi “utelater øvrige avisartikler, ledere med mindre de har et klart artikkelpreg, leserbrev, stoff med rent nyhetsinnhold, artikler i den kulørte pressen, festivalprogrammer og -aviser, årsmeldinger fra institusjoner, foreninger og organisasjoner, vedtekter og statutter, lover og reglementer, bestandskataloger, departementale rundskriv, reklamemateriell samt produsent- og distributør-opplysninger om filmene. Når det gjelder ikke-publiserte dokumenter medtas magisteravhandlinger, hovedoppgaver, diplomoppgaver og andre studentarbeider på universiteter og høyskoler. Videre registreres upubliserte foredrag, debattinnlegg og konferansebidrag så sant de er tilgjengelige på annen måte. Undersøkelser, redegjørelser, uttalelser, henvendelser, tilrådinger og lignende dokumenter fra institusjoner, foreninger og organisasjoner innen filmbransjen medtas når disse dokumentene er avgitt til offentlige myndigheter eller filmbransjens egne organer, inklusive egne styreverv med mindre dokumentene er klausulbelagt. Betingelsen er (normalt) at dokumentene har pregnant tittel, et visst omfang (antall sider) og ikke bare består av talloppstillinger/kalkyler eller utkast til regler, vedtekter o.l. Dokumenter fra enkeltpersoner medtas på de samme betingelser når de har sitt utspring i oppdrag fra offentlig myndighet eller et organ innen filmbransjen selv. [...] Audiovisuelle dokumenter og radio- og fjernsynsprogrammer registreres ikke.” (Hald 1993 s. viii)

Halds bibliografi “registrerer dokumenter på forskjellige faglige nivåer, fra doktoravhandlinger til offentlige dokumenter, artikler i generelle tidsskrifter og elementære innføringer i filmstudiet. Potensielle brukergrupper er derfor både filmforskeren, historikeren og den vanlige leser. Hovedbegrunnelsen for å foreta en bredest mulig registrering er at det mangler en litteraturoversikt over norsk film for alle typer brukere – ikke bare for forskeren. Filmforskningen i Norge er først kommet i gang for alvor de senere år og har neppe fått et så stort omfang ennå at den er blitt uoversiktlig for fagmiljøet. Derfor er siktepunktet og målgruppene for denne bibliografien blitt videre enn i den tradisjonelle fagbibliografien. Flere brukerkategorier vil sannsynligvis finne noe av interesse, få vil finne at alt har interesse.” (Hald 1993 s. viii)

Halds bibliografi “er ordnet i 11 grupper. De fleste er neddelt i undergrupper som igjen har sine underinndelinger. Innholdsfortegnelsen gir oversikt over systematikken. Innen hver gruppe er dokumentene registrert i rekkefølge etter utgivelsesår. Fordelen med denne ordningen er at en kan følge den historiske utviklingen og få et perspektiv på det som skjer opp gjennom årene. Innen hvert år er rekkefølgen alfabetisk etter ordningsord (personlig eller korporativ forfatter, eventuelt tittel). Det er ikke gjort forsøk på å ordne dokumentene kronologisk innen det enkelte år. Det hadde bare vært mulig noen ganger. Alfabetisk ordning innen året fører til den lille ulempen at uttalelser om et dokument noen ganger kan komme foran dette dokumentet. I gruppen Filmhistorie og filmforhold er

undergruppe A (Filmforhold, filmskapere og filmer i historisk og samtidig perspektiv) ordnet litt annerledes. Her er ordningen kronologisk etter den perioden som dekkes slik at dokumenter som tar for seg de samme tidsrommene i den filmhistoriske utviklingen, blir stående i nærheten av hverandre uansett når de er utgitt. Til bibliografien er det laget 5 registre:

- et register over avhandlinger som viser til magisteravhandlinger, hovedoppgaver, diplomoppgaver, mellomfagsoppgaver og andre studentarbeider ved norske og utenlandske universiteter og høyskoler
- et register over korporasjoner som viser til litteratur av og om institusjoner, organisasjoner, foreninger o.a. organer
- et personregister som viser til litteratur av og om de enkelte personer
- et filmtittel-register som viser til litteratur om de enkelte filmene
- et emneregister som viser til litteratur om de forskjellige emnene som er dekket av dokumentene i bibliografien.

Sammen med innholdsfortegnelsen representerer registrene søkeinngangene til materialet i bibliografien. Registrene viser til dokumentene i bibliografien ved hjelp av løpenumre.” (Hald 1993 s. x)

Litteraturliste (for hele leksikonet): <https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/litteraturliste.pdf>

Alle artiklene i leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>